

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

שימו לב אל הנשמה

להבין ולהשכיל: שני נביאים עוררו בסגנון אחד, מן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוננשטין זצ"ל (אור יחזקאל חלק מידות עמוד צה) ומרן רה"י הגרא"מ שך זצ"ל (מחשבת מוסר חלק א עמוד תצ), עלינו להבין במצות קריאת התורה שהיא תקנת משה רבינו, שבדאי אין הכוונה לקיים מצות קריאה בעלמא, אלא יסודה ללמוד את הפרשה ולהתבונן בה וליקח ממנה עצה ותבונה, היאך חובתו להתנהג בכל אופניו ומהלך חייו.

וכן ענין קריאת שנים מקרא ואחד תרגום שאף הוא רק למען מטרה זו, ולכן הקפידו חז"ל ולא הסתפקו בפעם אחת מקרא אלא צריך לחזור על המקרא, ובנוסף גם להבין על ידי אמירת התרגום, והכל כדי שהדברים יכנסו ללב האדם וללמוד מזה מוסר היאך מצבנו בעולם, ומה הם הדרכים שעל ידיהם נזכה להגיע לתכלית. ואילו אנו מסתפקים באמירת שנים מקרא בפרוץ בעלמא ללא שימת לב, ואף קריאת התורה נעשית אצלנו למצות קריאה לצאת ידי חובה.

ידוע שבקהילות החסידים מעוררים כסדר לקרוא שמו"ת ביום שישי כהכנה לשבת קודש, ומביאים את דברי הרה"ק בעל אור לשמים מאפסא זיע"א (דברי יצחק אות ה, לד, ארחות חיים סימן רפה אות ד), הובא גם בשו"ת בצל החכמה (חלק ג סימן נד), שהקוצץ את הציפורנים בערב שבת, וגומר הפרשה שמו"ת קודם חצות היום דוקא בערב שבת, אזי מובטח לו לכל השבוע, שלא יבוא לידי עבירות חמורות ר"ל.

ואומרים בדרך צחות, הלומד גמרא הוא תלמיד חכם, ואם אינו לומד חומש עם רש"י להבין הפסוק על בוריו, הוא תלמיד חכם בגמרא, אבל עם הארץ "דאורייתא".

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

סדר קריאת שמו"ת

כיצד סדר הקריאה!?

תקציר: סדרת הגיליונות בנושא 'שנים מקרא ואחד תרגום'. גיליון מספר 474 בנושא 'חיוב שנים מקרא', גיליון מספר 475 בנושא 'זמן קריאת שנים מקרא', גיליון מספר 476 בנושא 'סוף זמן שנים מקרא'. גיליון מספר 477 בנושא 'תרגום ופירוש רש"י'.

בגיליון הנוכחי, האחרון בסדרה, מספר 478 בנושא 'סדר קריאת שנים מקרא', יתבאר מהו הסדר הראוי לקריאת שנים מקרא ואחד תרגום, לכתחילה ובדיעבד? כל פסוק בנפרד, כל פרשה פתוחה או סתומה בנפרד, כל עליה בנפרד, כל הפרשה כאחד? וכן האם לקרוא שנים מקרא ורק אחר כך תרגום, או לפי סדר של מקרא תרגום ומקרא? ואיך צריך לקרוא את פרשת עשרת הדברות, פסוק ראשון של קריאת שמע, פרשיות התוכחה ופרשה שמפסיקה באמצע פסוק?

1. סדר לימוד הפרשה

עומק הפשוט: עיקר חיוב שמו"ת הוא ללמוד היטב את הפרשה, ולכן כיום שאין מבינים את התרגום, נכון ללמוד פירוש רש"י, כדי להבין את ענין הפרשה. וירא שמים שרוצה ללמוד היטב את הפרשה, יוצא ידי שניהם על ידי שקורא תרגום שניתן מסיני, ובנוסף לכך פירוש רש"י שמביא את פירושי המקראות לפי מדרשי חז"ל.

כאשר אדם משקיע בלימוד רש"י, הוא גם מוסיף באיכות של לימוד המקרא, כך הוא מתבונן בכל פסוק, להבין את ענין הפסוק, שאם לא ילמד את המקרא לא יבין את פירוש רש"י, ואם לא ילמד רש"י, לא יבין את המקרא

ונחלקו הפוסקים כיצד המעלה העליונה בצורת קריאת שמו"ת, בארבע שיטות, כדלהלן.

לפי השיטה הראשונה, יש סברא להעדיף 'פסוק-פסוק',

פתרון לחידה מגיליון קודם

חידת: מי שהוא ירא שמים

לפי סימן רפה

בודאי ידע להשיב יפה

מהי כמות המעטים שבעל הניסים

אשר עמדו מול הרבים

תשובה: מי שהוא ירא שמים לפי המבואר בשו"ע סימן רפ"ה סעיף ב, שירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, בוודאי ידע להשיב יפה על השאלה מפירוש רש"י, מהי כמות המעטים שב'על הנסים', במעשה של מתתיהו ובניו, אשר עמדו מול הרבים, 13 במספר, כמבואר ברש"י **בפרשת וזאת הברכה** (דברים פרק לג פסוק יא) מִחָץ מִתְּנִיִּים קָמְיוּ, ראה שעתידין חשמונאי ובניו להלחם עם היוונים, והתפלל עליהם לפי שהיו מועטים י"ב בני חשמונאי ואלעזר כנגד כמה רבבות, לכך נאמר ברח' ה' חילו ופועל ידיו תרצה.

ישר כח: היה מזהים לראות את כמויות התשובות שזרמו למערכת, ועל כך יישר כח, אשרים תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם, שם הזוכה מופיע במדור 'השאלה השבועית'.

ב), ולא הכריעו בין המנהגים, מאידך בשו"ע **הרב** (סימן רפה סעיף ג) הביא את שני המנהגים, ומסיק שהמנהג הנכון הוא לקרוא 'פסוק-פסוק', ומסיים, שמכל מקום מעיקר הדין, אפשר לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום בכל אופן שירצה.

והביא בשו"ע **שבט הלוי** (חלק ז סימן לג) עדות **שהחפץ חיים** היה קורא את הפרשה פסוק פסוק, ועל כל פסוק קרא תרגום ורש"י, וכן רמב"ן.

והשיב **הגור"ח קניבסקי זצ"ל** (דרך שיחה חלק א עמוד ב), שהנהגים לקרוא עליה בכל יום, למרות שמפסיק באמצע פרשה, בכדי שלא יתבלבל היכן אוחז מותר לו לעשות כן. ומה שחילקו באמצע ענין, זה המדפיסים עשו כדי שלא יהיה מידי ארוך.

וכתב **בערוך השולחן** (אורח חיים סימן רפה סעיף ד-ז), שיש בזה ג' שיטות, 'פסוק-פסוק', 'פרשה-פרשה', 'סדרה-סדרה', ומכריע שאין קפידא בדבר ויכול לעשות כמו שירצה, כי לכולם יש פנים בהלכה, ויתכן שגם יכול לעשות פעמים כך ופעמים כך, כי אם היה קפידא לעשות דווקא כך או כך, רבותינו הראשונים לא היו שותקים מלפרשה. והוסיף, שהפסק פרשה פירושו היכן שיש פתוחה או סתומה, אבל הפסק העליות שכתוב בחומש 'שני' 'שלישי' וכו', זה אינו כלום.

וכתב **המשנות יוסף** (חלק ו סימן פב) שהמשנ"ב לא הביא את השיטה של כל הסדרה כי אינו לכתחילה, אולם מצד שני מרומז במשנ"ב שיוצא בדיעבד על ידי קריאת כל הפרשה, כי כתב שיכול לצאת אם קרא בפיו בשעת קריאת הש"ץ, אולם **הפרישה** (ס"ק א) התבטא על דין זה של בעל קורא

הציבור, כי פירושו שיגמור כל שבוע את הסדרה ביחד עם הציבור.

4. עליה, עליה, תרגום

שיטה שלישית: מנהגו של **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (הליכות האיש הלכות שבת עמוד צ, הלכות שבת בשבת חלק ד עמוד רצא פרק עה הערה 18) שהיה קורא בכל יום פרשה אחת מראשון עד שני, וכן הלאה, ולא היה מקפיד לקרוא פסוק פסוק, או פרשה פרשה, אלא קרא עד שני או שלישי וכו', וסובר שזה נקרא אצלנו הפסק הענין.

וכעין זה היה נוהג הגר"א לופיאן זצ"ל (מסורת אליהו עמוד מד) שהיה קורא כל יום עליה, יום ראשון מראשון עד שני, וכן בשאר הימים, וכן הורה לתלמידיו לנהוג (ראה גיליון עומק הפשט מספר 475).

5. סדרה, סדרה, ותרגום

שיטה רביעית: המנהג לקרוא את כל הפרשה ביחד, מופיע **בערוך השולחן** (סעיף ז) שיש שיטה שאפשר לקרוא את כל הפרשה ביחד, ודייק שכך יש משמעות בלשון **הגמ' ורש"י** (ברכות דף ח:).

וכן מבואר מדברי **האור זרוע** (סימן יב) על הגמ' של רב ביבי בר אבבי שרצה להשלים את הפרשיות של כל השנה, ור"ח גורס 'לפרשייתא דכלה' כלומר הארבע פרשיות שקוראים באלול והארבע פרשיות שקוראים באדר וכו'. ומשמע מדבריו שקרא לסדרה של פרשת השבוע 'פרשה'.

6. הכרעת הפוסקים

המנהג הנכון: שני המנהגים של 'פסוק-פסוק' ו'פרשה-פרשה' הובאו **במגן אברהם** (סימן רפה ס"א) ו**במשנ"ב** (ס"ק

הלכה (סימן תצד), ושו"ת בית דוד (סימן קיא), שבקריאת הפסוקים של עשרת הדיברות ב'שנים מקרא', יקרא עם הטעם התחנות, כלומר שיקרא פסוקים שלמים, ולא יפסיק באמצע הפסוק, למרות שיש בדברות הנפרדות הפסק פרשה באמצע הפסוק. מאידך **בערוך השלחן** (סימן רפה סעיף ה) כתב שיפסיק לפי סדר הפרשיות למרות שהוא באמצע הפסוק.

לגבי פרשות של תוכחה, כתב **בלקט יושר** (הוצאת מכון ירושלים עמוד קטז) שלא יפסיק באמצע, אלא יקרא את כל הפרשה בבת אחת, כמו למי שקורא בתורה בציבור. והטעם לכך ביאר בספר **קריאת שמו"ת והלכותיה** (פרק יח) בכמה אופנים, ונפק"מ בין הטעמים, האם יכול לקרוא פסוק פסוק ותרגום ברצף.

8. פרשת שמע

פרשה פרשה: בהלכות קריאת שמע כתב **השו"ע** (אורח חיים סימן סא סעיף ט) שאסור לומר פעמיים את הפסוק של 'שמע ישראל'. הטעם לכך כתב **המשנ"ב** (ס"ק כב) משום שנראה כאילו מקבל עליו עול שתי מלכויות חס ושולם.

ולפי זה כתב **במשמרת שלום** (הלכות שבת סימן כד אות ג), שבכל התורה צריך לקרוא שמו"ת 'פסוק-פסוק-ותרגום', אבל ב'שמע ישראל' לא יקרא 'פסוק-פסוק', אלא 'פרשה-פרשה-ותרגום', שיקרא מ'שמע' עד ו'בשעריך', ושוב יקרא מ'שמע' עד ו'בשעריך', ואח"כ יאמר התרגום.

פסוק פסוק: מאידך לדעת **המאמר מרדכי** (סימן סא ס"ק ה) הנוהג לקרוא כל פסוק ופסוק פעמיים ואחר כך את התרגום, לא צריך לחוש בפסוק 'שמע ישראל' שלא לקרוא אותו פעמיים ברצף, כי לא שייך באופן כזה לומר שנראה כמקבל שתי רשויות חס ושולם, שקריאתו מוכיחה עליו, כיון שכופל את כל הפסוקים, וכך הוא עושה כהרגלו גם בפסוק של 'שמע'. וגם לא שייך כאן הטעם משום שמתלוצץ ושיהיה מגונה. ועוד שהרי **תוס'** הסתפקו האם הקפידא היא רק בקריאת שמע בזמנה או בכל האופנים, ולמרות שאנו נוקטים לחומרא, אבל באופן כזה אין מה לחשוש כלל.

בלחש: וכתבו **הכף החיים** (סימן סא ס"ק לה) **והקצות**

'מותר וסגי בכך' משמע שזה גם דין לכתחילה, ולא רק בדיעבד.

ויש לציין **שבמחצית השקל** (שם) כתב שלפי המג"א אם קורא כל הסידרא של פרשת השבוע ביחד, לא יצא ידי חובת שמו"ת.

פרשה: מנהג **הגר"א** (מעשה רב אות נט) הובא **במשנ"ב** (ס"ק ב), וכן נהג **המנחת אלעזר ממונקאטש** (דרכי חיים ושלום אות שנ), וכן נהג **החזו"א** (זכור לדוד עמוד שמה, ארחות רבינו חלק א עמוד קכג, רלד, דינים והנהגות או"ח פרק יא אות יב, אלא ד' אמות עמוד קיב), שלא קרא תרגום אחרי כל פסוק, אלא בסוף פרשה פתוחה או סתומה, או במקום שנראה הפסק של הענין.

וכתב בספר אל"ד 'אמות, שמתחילה היה נוהג החזו"א לקרוא 'סדרה-סדרה' כאחד, ובסוף ימיו שינה לקרוא 'פרשה-פרשה'.

7. אין להפסיק באמצע

הפסק באמצע פסוק: לגבי פרשה שמסתיימת באמצע פסוק, כגון **בפסוק** (במדבר פרק כו פסוק א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגְדָּה, וכן **בפסוק** (דברים פרק ב פסוק ח) וּמִעֲצֵין צֶבֶד, לדעת **השל"ה** (מסכת שבת פרק נר מצוה אות טז) **והערוך השלחן** (סעיף ה) יקרא שנים מקרא ואחד תרגום עד אמצע הפסוק, ואחר כך יקרא את החצי השני שמו"ת. ואין בזה חסרון של 'פסוקא דלא פסקיה משה', כי כאן משה כן חתך את הפסוק.

מאידך לדעת **הגה"ק רבי פנחס מקוריץ זיע"א** (מודרש פנחס שער השבתות), ו**הבית דוד** (סימן קיא), **והכף החיים** (סימן רפה ס"ק ה), וכן הורה **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (פעמי יעקב גיליון נא עמוד קטז), לא יפסיק באמצע הפסוק, ולמרות שדעת השל"ה לקרוא חצי פסוק בפני עצמו, מכיון שרבים קוראים את כל הפרשה ביחד, אין להקל להפסיק במקום שמשם רבינו לא הפסיק.

ברצף: לגבי קריאת עשרת הדברות, לפי השיטות שצריך לקרוא פסוק פסוק, כתב בספר **יוסף אומץ** (תקס) שאין להפסיק באמצע עשרות הדברות, אלא יקראם ברצף כל פרשת עשרת הדברות כאחד.

ולפי השיטות שצריך לקרוא פרשה פרשה, כתבו **הביאור**

של הקריאה הראשונה היא בגדר 'לעולם יגרום איניש', והקריאה של התרגום היא 'למיסבר', ולכן אחרי שקוראים פעם אחת את המקרא ולומדים את ההסבר, קוראים שוב את המקרא, ועכשיו כבר מבינים היטב את מה שקוראים.

מנהג **הקהילות יעקב** (ארחות רבינו שם עמוד רלג) היה לקרוא פעם אחת מקרא, ובעת קריאת התורה היה קורא עם הבעל קורא פעם שניה מקרא, ובין גברא לגברא היה קורא תרגום. ובסוף ימיו היה קורא פרשה פתוחה או סתומה, והשיב שאין הבדל באיזה סדר לקרוא שמו"ת.

מנהג **הגר"ח קניבסקי זצ"ל** (ספר אלא ד' אמות עמוד קיב) כדעת החזו"א שהיה קורא מקרא תרגום ומקרא, כל הפרשה כאחד, ונוהג כן גם כשיש שתי פרשיות מחוברות, שהיה קורא בתחילה מקרא של שתי הפרשיות ביחד.

מנהג **הגרא"ל שטינמן זצ"ל** (כאיל תערוג הלכה עמוד שפט, עדות נכדו לרבני הילכתא), מתחילה היה נוהג כמשנ"ב, 'מקרא-מקרא-תרגום'. כעבור שנים התחיל לנהוג כחזו"א 'מקרא-תרגום-ומקרא'. ובסוף ימיו החמיר לצאת ידי שניהם, וקרא 'מקרא-מקרא-תרגום-ומקרא'. ובדרך כלל היה לומד עם פירוש רש"י. ואמר שיש חשיבות מיוחדת בקריאת שמו"ת, כי בדרך כלל אין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ, ובסוגיה שעוסק בה כעת, ובשמו"ת האדם מתאמץ וקורא כל שבוע פרשת

השבוע לשם שמים.

כל השנים הקפיד מאוד לקרא שמו"ת. בסוף ימיו, בשנתיים האחרונות כבר לא היה לו כח לדבר ולומר שנים מקרא, והסתפק האם יש דין 'שומע כעונה' בשמו"ת, ומכיון שהיה אנוס ולא היה יכול לדבר, ביקש מנכדו שיקרא לו שמו"ת שיצא לכל הפחות לפי הצד שמועיל, והיה מתקן כשצריך בכדי שהקריאה תהיה מדויקת. ואף נלב"ע בעת שקרא לפניו שמו"ת.

וראה בספר **גם אני אודך על שנים מקרא ואחד תרגום** (סימנים נח - סא עמודים קלז - קמג) שהאריך בעניינים אלו בטוב טעם ודעת.

השלחן (סימן עב ס"ק י') כסברת **המאמר מרדכי**, וסיימו שמכל מקום עדיף שיקרא את הפעם השניה בלחש, כדי לצרף את השיטה שאם אומרים פעם שניה בלחש אין בכך חשש איסור.

9. תרגום אחרי מקרא

מקרא מקרא ותרגום: כתב **השל"ה** (שבת פרק נר מצוה אות יג) שיש טועים לקרוא 'מקרא-תרגום-מקרא', וזה אינו אלא צריך לקרוא 'מקרא-מקרא-תרגום', כמשמעות הגמ' שקורא תחילה 'שנים מקרא' ואחר כך 'אחד תרגום'. וכך משמע **מהזהר והמקובלים**, וגם על פי הנגלה צריך לקרוא את התרגום בסוף, על פי המבואר בספר **מטה משה** (סימן תסד), שהטעם בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום הוא, כי התורה ניתנה שלש פעמים, ב'הר סיני', ב'אוהל מועד' ו'באר היטב'. ולכן קודם קוראים כל פסוק פעמיים כנגד 'הר סיני' ו'אהל מועד', ופעם השלישית תרגום, כנגד 'באר היטב'.

וכתב **בדברי חמודות** הובא **במשנה**

ברורה (סימן רפה ס"ק ו, ושער הציון ס"ק י') שמדויק מלשון **התנ"ך** (ברכות דף ח: ד"ה ואפילו), שהסדר הנכון הוא 'מקרא-מקרא-תרגום', ולא יקרא התרגום תחלה ואח"כ מקרא אלא יקרא לכתחלה שנים מקרא מקודם ואח"כ תרגום, ובדיעבד יוצא גם אם קורא תרגום באמצע, ומה שכתב **הלבוש** (סעיף ה) שיוכל לקרוא 'מקרא-תרגום-ומקרא', כוונתו שיוצא בדיעבד, ולא שיעשה כן לכתחילה.

אמנם לדעת **המקור חיים** (בכרך סימן רפה קיצור הלכות א), וכן דייק **בערוך השולחן** (סעיף ג) מדברי **הלבוש** (סעיף ה), גם לכתחילה יוצא במקרא תרגום ומקרא. כי הלבוש דן האם יכול לקרוא מקרא עם הבעל קורא, משמע שאין חסרון במקרא תרגום ומקרא.

מקרא תרגום ומקרא: והורה **החזו"א** וכן נהג בעצמו (חוט שני חלק ד פרק פז ס"ק ב עמוד קטו, ארחות רבינו חלק א עמוד כג, רלז, פאר הדור חלק ד עמוד קעו, אלא ד' אמות עמוד קיב) שהדרך המובחר הוא לקרוא מקרא תרגום מקרא, כי התרגום תפקידו לפרש ולהסביר את המקרא, ובקריאה בפעם השניה יבין על ידי התרגום. שהמטרה

מסר מן השמים - חשיבות לימוד חומש עם רש"י

6

בהמשך 'פולמוס התרגום המדויק'

הבהרה חשובה ונחוצה מאת הג"ר אברהם יצחק הופמן שליט"א

בענין קריאת שנים מקרא ואחד תרגום מחומש עם תרגום מוגה, הדפוסים שיש בהם תרגום מוגה מטעויות דפוס הינם: חומש 'מעט צרי' להג"ר יעקב לב זצ"ל שיש בו גם פירוש על התרגום וכן 'תרגום אונקלוס המוגה' להג"ר שמעון ווייזר שליט"א בהוצאת מישור.

בחומשים אלו ניתן לקיים ולצאת ידי חובת קריאת שמו"ת בהידור על הצד היותר טוב, כאשר בקריאת התרגום קורא כדת וכדין בנוסח המוגה והמדויק.

תזכו למצוות וישר כוחכם וחילכם לאורייתא לגיליון הנפלא והחשוב מאוד של עומק הפשט, שזוכים בס"ד להעמיד הדת על תילה במצוה זו, ושאר מצוות ועניינים, הלכה למעשה בטוטו"ד.

מכתב מאת הג"ר משה אהרן לב שליט"א בן הג"ר יעקב זאב לב זצ"ל

מצוה לפרסם: "אין תרגום אונקלוס כספר תורה בלשון ארמית, אלא כשאר מפרש התורה, והוא בכלל תורה שבעל פה" (חזו"א ידים ח, ט)

פירוש אונקלוס (שהוא הפירוש הראשון על התורה) קצר הוא ומתומצת ביותר - לעתים בהוספת מילה אחת, לעתים בשינוי אות אחת, ולעתים בצורת תרגומו במילה מסויימת בדוקא, ולא במילה אחרת.

החומש עם פירוש 'מעט צרי', להג"ר יעקב זאב לב זצ"ל הוא ליקוט מתומצת מתוך פירושי הראשונים והאחרונים ומתוך מבארי התרגום, כך שיוכל הלומד ללמוד בו תוך כדי קריאת שנים מקרא ואחד תרגום ללא מאמץ מיוחד. וגם לחפץ להרחיב את הידיעה ולהעמיק בפירוש התרגום, יסייע הפירוש במראי מקומות רבים אשר יועילו לו במאד.

הספר מעוטר בהסכמות הגר"צ פינקל זצ"ל, הגר"י פישר זצ"ל, והגר"נ קרליץ זצ"ל.

ניתן להשיג את הספר בחנות 'ספרי הישיבה' ובחנות 'גירסה', או אצל אלמנת המחבר תליט"א, בטלפון 02-5373188

הוספה: לגבי דברי **החפץ חיים** (אגרות ומאמרים יח) שהובאו בגיליון הקודם (גיליון מספר 477), שבימינו שלא מבינים את התרגום, לא יוצאים ידי חובה בקריאתו, כי לא מבינים אותו, ופירוש רש"י הוא אצלנו מעיקר הדין כמו שהתרגום היה חובה בזמנם.

וקשה **שבמשנ"ב** (סימן רפה ס"ק ו) כתב ש'ראוי' ללמוד גם רש"י חוץ מהתרגום, ולא כתב שהוא 'חייב' מעיקר הדין. וביותר **שבביאור הלכה** (סעיף ב ד"ה תרגום) כתב שיש מעלה בתרגום יותר מרש"י, כי התרגום מסביר כל מילה ממש, ואילו רש"י לא מסביר כל מילה ממש, ולא הזכיר שלא יוצאים ידי חובה בגלל שלא מבינים אותו?

ונראה ליישב, שהחפץ חיים במכתבו, לא התכוין שאינו יוצא ידי 'חובת קריאת שנים מקרא', אלא שאינו יוצא 'חובת לימוד התורה' באופן כללי, שהרי אדם צריך לשלש לימודו שליש במקרא (קידושין דף ל. שו"ע יו"ד סימן רמו סעיף ד), ועל זה דיבר החפץ חיים שעיקר לימוד המקרא ובפרט אצל אלו שלא יכולים ללמוד בעצמם, שיקראו איתם פרשת השבוע עם רש"י, לבאר להם את התורה. ועל חובת לימוד המקרא לא יוצא בלי שמבין מה שלומד, על ידי פירוש רש"י.

בנוסף לכך יש דין של קריאת פרשת השבוע, שצריך להשלים פרשיותיו עם הציבור, ומעיקר הדין מקיים הלכה זו גם אם קורא רק תרגום בלי רש"י.

משיב כהלכה

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 477 בסך 100 שקל מזומן
האברך הר"ר שלמה זלמן דינקל שליט"א
כולל 'אהבת תורה' בית שמש

שאלה: מהו הגדר ההלכתי של האיסור לדבר בשעת התפילה?

ביאור: באר דרגות חומרת האיסור לפי סדר חלקי התפילה, ברוך שאמר עד ישתבח, קריאת שמע וברכותיה, שמונה עשרה,

לפני ובשעת חזרת הש"ץ, לפני ובשעת תחנון, אשרי ובא לציון. קדיש, ויכולו ומגן אבות בליל שבת, הלל? מה הדין לצורך חולין ולצורך מצוה? והאם כתיבה נחשב הפסק כמו דיבור?

מקורות: שו"ע (סימן נא סעיף ד), משנ"ב (סימן נו ס"ק א, סימן רלו ס"ק א, סימן רסח ס"ק כו, סימן תפח סעיף א), שלמת חיים (סימן מו), בצל החכמה (חלק ד סימן פח),

תשובות והנהגות (חלק ב סימן מ). במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל השולח תשובה נכונה, בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדית. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שעות 02-שלושה 4
- עמדות 'דרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

דינים העולים

א. **הסדר הראוי:** חייב אדם לקרוא את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, ונחלקו הפוסקים מהו סדר הקריאה הראוי, ונאמרו השיטות הבאות: 'פסוק-פסוק', פרשה-פרשה (או מקום שמפסיק הענין), עליה-עליה, סדרה-סדרה.

ב. **לכתחילה:** לדעת המשנ"ב לכתחילה 'פסוק-פסוק', או 'פרשה-פרשה', ובדיעבד יוצא גם ב'סדרה-סדרה'. ואילו לדעת החזו"א גם לכתחילה רשאי 'סדרה-סדרה'.

ג. **באמצע:** לפי השיטה של 'פרשה-פרשה', כשהפרשה נגמרת באמצע הפסוק, נחלקו הפוסקים אם לקרוא את כל הפסוק ברצף, או להפסיק במקום שנגמרת הפרשה. ולגבי עשרת הדברות לא יקרא בטעם העליון עם הפסק באמצע הפסוק, אלא יקרא בטעם התחתון עם הפסק בסוף הפסוק. ויש מתירים.

ד. **בהמשך:** לפי השיטה של פסוק פסוק, בתוכחה שאין להפסיק באמצע, לא יקרא 'פסוק-פסוק' אלא 'פרשה-פרשה' ויש מתירים. ובפסוק ראשון של קריאת שמע, יש אוסרים לקרוא פעמיים ברצף פסוק 'שמע ישראל' כי נראה כשתי רשויות, ויש מתירים שאינו נראה כשתי רשויות כי קריאתו מוכחת עליו. ויש אומרים שעדיף לקרוא בפעם השניה 'שמע ישראל' בלחש.

ה. **תרגום:** למשנ"ב 'מקרא-מקרא-ותרגום', כמשמעות המילים 'שנים מקרא' ואחר כך 'אחד תרגום', ובדיעבד יוצא גם ב'מקרא-תרגום-ומקרא'. לחזו"א לכתחילה 'מקרא-תרגום-ומקרא', כדי שיבין את הפירוש ואחר כך יקרא שוב את המקרא, שהפעם השניה היא 'למיסבר' כלומר התרגום שמסביר את המקרא.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים יומי עיון
בית הוראה טלפוני
בידורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

נושא הגיליון הבא:

'האיסור לדבר בשעת התפילה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הודעת מערכת:

הגיליון הבא יופיע א"ה ביום ג' פרשת בהעלותך י"ד סיון תשפ"ה
בשבוע של שבועות לא יופיע גיליון

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...